

Roland Just ei buca mo staus plevon

La fin da quest meins va *Roland Just* en pensiun. Dus meins resta el denton aunc substitut dalla Pleiv evangelica Cadi, silsunter sa el sededicar cumpleinamein allas activitads dil temps liber. La historia dalla veta e digl engaschi dil plevon reformau ei liunga. Ella ha entschiet a Dresden ell'anteriura DDR, ha cuntinau ella Germania dil vest e ha menau ella Cadi. Entochen oz eis el staus igl emprem e sulet plevon dalla pleiv evangelica dallas vischnauncas sisum la Surselva. En sias ideas e ses projects ha el denton era involviu las vischnauncas e las pleivs catolicas. «Tür auf – mo vinavon» ei la fundaziun ch'el ha presidiau e menau en uniun persunala. Da quella ein naschi gronds ed impurtonts projects sco la lavur da giuventetgna, la canorta per affons pigns ni era Mbara Ozioma.

Dalla DDR ella Cadi – cun ideas e projects persistentes

La fin da fenadur va ser Roland Just (65) en pensiun, resta denton aunc engaschaus per dus meins sco substitut ella Pleiv evangelica Cadi. 34 onns eis el s'engaschaus ella pastoraziun sisum la Surselva e culla Fundaziun «Tür auf – mo vinavon» ha el mess en pei plirs impurtonts projects. Igl october surpren Christoph Zingg la pleiv.

HANS HUONDER/FMR

Il giavisch da veser las Alps ha menau *Roland Just* e sia famiglia igl onn 1987 sisum la Surselva. La fin finala eis ei buca restau tier in'excursiun, mo-bein tier in engaschament professionel che ha cuzzau 34 onns. «Enconuschents ella Bassa havevan fatg attents nus sin ina piazza da reverenda publicada dalla Pleiv evangelica Cadi. Arrivai a Mustér la primavera 1987 essa nus sedeci-di spontaneamein da stgalinar tier *Paul Keller* ch'era lu president. Il fenadur hai jeu teniu in survetsch divin a Mustér ed in meins pli tard ei vegniu communicau a mi ch'jeu seigi eligius sco plevon per in cuoz da tschun onns», seregorda Roland Just. Dus onns e miez avon haveva la famiglia da Roland Just bandunau Dresden ella DDR en direziun dalla Germania dil vest nua ch'el era engaschaus el management da persunal tier Siemens. Roland Just haveva studiau teologia ella DDR ed era luvrau leu en ina pleiv: «Las circumstanzias da viver en quella tiara corrispondevan buca a nossas imagiazions e per quei motiv havein nus bandunau ella.»

La sceptica enviers in reformau era buca da surveser», constatescha Roland Just. Ils exponents da pleivs e baselgias hagian lu tonaton constatau spert che la lavur da coc enteifer la pleiv – seigi catolica sco reformada – era buca pertuccada dallas ideas pils projects novs. Tonaton: «Zaco vesev'ins aunc adina ils projects dalla Baseligia sco motor d'animar la glieud da vegnir a messa. Per exempel tier la lavur da giuventetgna: Ei deva glieud che manegiava che nus fetschien quella lavur per ch'ils giuvenils vegnien suenter en baseligia. Quei temps ei semplamein vargaus. Baseligia e religiuon ei oz enzatgei auter.» El constatescha che quei patertgar ei buca specifics per la Surselva: «Midadas pretendan lur temps e svilup. Jeu constateschel ch'ils cunfins dallas confessiuns ein sesligiai pulitamein en quels onns. Tiels giuvens ei quei auter ed era biaras persunas sils onns ein daventadas pli aviar-tas.» In impurtont pass ha la Pleiv evangelica Cadi fatg la fin dils onns 1990 culla construcziun ed inauguraziun dil center dalla pleiv a Mustér/Raveras. Da cheu naven ha ella saviu porscher localitads era per sentupadas ed en

log, la stizun cun products dil tierz mund Labirint, il kino ni era igl agid da far pensums per scolaras e scolars ed il bus da notg. «Ella retrospectiva constateschel jeu che quei ei tonaton stau in bellezza temps», di Roland Just. Pil grond engaschament ei la fundaziun dil remiment vegnida honorada avon dus onns cul premi Benevol Grischun.

Dil cinema entochen en Nigeria

Roland Just numna treis projects ch'ei propri stai e ch'ei aunc oz a cor ad el: «Quei ei se-giramein Mbara Ozioma en Nigeria, mo lu era la Canorta d'affons pigns Lumpazi e la lavur da giuventetgna. La lavur da giuventetgna ella Cadi ei stada ditg e liung il model per autras regiuns el Grischun.» Tuttas incaricas ha Roland Just tgamunau en uniun persunala sco president e meinfatschenta. Ussa ein las duas incaricas spartidas: Fertion ch'il successur plevon da Roland Just, *Christoph Zingg* ei igl avegnir meinafatschenta dalla fundaziun, ei igl anteriur president communal da Mustér, *Robert Cajacob*, niev president dil cussegl da fundaziun. Vinavon engaschaus sco presi-

In reformau en tiara catolica

La Pleiv evangelica Cadi era gest fundada igl onn 1986 cura che Roland Just ei vegnius engaschus la primavera 1988. Avon aveva ella il status d'in'uniun. Quella cuminonza evangelica era vegnida fundada 1964 da 25 persunas. La midada dalla fuorma giuridica ei stada necessaria sin fundament dil dretg fiscal niev introducius 1985. Mo sco pleiv – ina corporaziun dil dretg public d'ina religiun renconuschida – era ei pusseivel d'incassar taglias. Havess ins buca fatg quei pass naven d'in'uniun, havessen ils daners pils survetschs muncau. «Ils reformai eran lu ina pintga minoritad ella Cadi. Ei era cunzun dunnas d'autras regiuns maridadas cheu», seregorda Roland Just. Bein-spert ha el denton era fatg persenn ch'ei drova in'organisaziun independenta dalla Pleiv evangelica Cadi che sefatschenta da projects che pertuccan la publicitad, pia buca mo reformai. «Sin fundament da quellas ponderaziuns ei nashida la Fundaziun 'Tür auf – mo vinavon'. Igl intent da quella era ei d'involver en ideas e projects tuttas persunas cun bunaveglia da far enzatgei e da s'engaschar en favur d'in bien svilup.» La fundaziun ei succedida 1991. Pigl engaschament ella fundaziun ha la pleiv concediu ina part da sia piazza da lavur. Parallelmein sper siu engaschai ella pleiv e la fundaziun ei Roland Just era staus occupaus 23 onns sco magister al gimnasi dalla claustra a Mustér.

Buca adina stau sempel

«Igl emprem eis ei buca adina stau sempel da persuader la glied d'in project ni l'auter.

quei connex ei la musica daventada in element colligiont.

In tschuppel impurtonts projects

Sper igl engaschament els survetschs dalla Pleiv evangelica Cadi ch'ei secapescha staus el center dall'activitad professiunala da Roland Just, han ils projects da «Tür auf – mo vinavon» absorbau bia temps ed energia dil plevon: «Jeu saiel buca, sch'jeu havess oz aunc quella pazienza da persuader e da s'engaschar.» Fertion ch'ei vegneva luvrau all'entschatta cun voluntaris, ein biars projects semadirai aschia ch'els vegnan menai oz da glied en plazzas cumpleinas ni parzialas. Aschia per exempel la lavur da juventetgna ni era la Canorta Lumpazi. Dentoren ha ei dau in tschuppel projects sco il Tria-

dent resta Roland Just ella fundaziun da Mbara Ozioma en Nigeria. Leu vegn luvrau ussa vid in grond project d'agricultura. Dapresent vegn la finanziaziun persuentar reglada, la partenza dil project duess succeder la fin da quest onn. Parallelmein spels projects da «Tür auf – mo vinavon» ha la Pleiv evangelica Cadi era organisau senza entgens interessants arranschaments. Aschia per exempel la concorrenza d'entagliar ni la senda FontaunaViva. Cun lezza han ins vuliu far attents la glied sill'impurtonza dallas fontaunas el vitg. Trumpaus ei Roland Just dil project da wellness per l'olma. Quel hagi buca cattau igl interess dallas organisaziuns turisticas. Biars auters loghens da turissem seigin i ils davos onns ella direcziun da tals projects.

Ed ussa?

Suenter il temps da substituziun – la fin da settember – ei Roland Just definitivamein pensiunaus. Siu refugi vegn lu ad esser a Platta/Baselgia en Val Medel nua ch'el ha cumprau ina mesa casa: «Probablamein vegnin nus a nezegiar quella casa per vacanzas. Nua che nus vegnin a prender domicil ei aunc buca decidiu.» Liunguriala vegni el denton era buca ad haver igl avegnir. El hagi biaras ideas, denter auter vegli el sefatschentar pli stedi da lavurs da sculptura. Per quei intent seigi ei era previu d'endrizzar in luvratori a Baselgia. Probablamein vegnan sias lavurs ad esser da

veser ad exposiziuns, ina ei previda a Cuera ellas localitads dall'administraziun dalla Baselgia reformada dil Grischun. «Jeu sundel denton era prompts per substituziuns e survetschs divins, sch'igl ei giavischau», di il plevon partent ch'ei era staus durant 12 onns ell'executiva dalla baselgia cantunala sco responsabel pil departament scolaziun. Il zerc-ladur han la Pleiv evangelica Cadi e la fundaziun «Tür auf – mo vinavon» priu cumiau da lur plevon, president e meinafatschenta: «Quei ei stau acts fetg impressiunonts, pils quals jeu sundel engrazievels.»